

סו:

אלו טרפות פרק שלישי הולין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) מה נא? (ב) ומה נא?
ב"ק פד: מסורת נא. ע"ש
שנוטע ה. ה. (א) וקרא אלו.
(ד) ג'ל-ל א שמי.

תורה אור הש"ס

1. ובווע נחשת על ראשו ושירון קשקשים הוא לבוש ומשקל השירון חמשת אלפים שקלים נחשת: שמואל א י"ז
2. ת' הפץ למען צדקו יגידו תורה ויאדור: ישיעיהו כב כא
3. את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם: ויקרא י"א

הנהגות הב"ח

(ב) ישי"י דיה ויאתם במים כלל דלכל שק: (ג) הוב' דיה לא סיד וימי נחש טפי דלמני ליה להחזיר ביום בקרא דרס לו:

מוסף רש"י

קשקשת: מלשון של דג ונהג נא אלו קליפין הקליפין כי יגידוהו י"א טו. סנפיר: אלו ממים ששט בתן על פני המים וישו.

אקונם ואפונם כספתיאם ואכספתיאם. וכן לשון פרכי הן: סנן כסס. נמס' נדה: אקשקש סמנין. דהא אינה בלא סנפיר כדמי מנא ואספיר לא סמנין דהא דג טמא נמי יש לו סנפיר: הוה אמניא. קשקשת הוא הפורח בהן ואמי לאשורי דג טמא כמב (דחמנא) תרויבו למימרא דעל כרחק

חד מינייהו היו הן קדוועין זו: ופרכין וספשא. דכתיבי תרויבו מלן דקשקשת לנושא הוא דמפרש מנא דממיתין קשקשן אלו הקדוועין זו על כרחק מהאי קרא מישמעט ושירון קשקשים וגו' ויכין דפשיטא לן דקשקשת הוא לנושא ליכתוב קשקשת למודא דהא עלה סמנין והשמא ליכא למימר הוה אמניא מאי קשקשת סנפיר: כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים אומם תאכלו אומם משמע מיעוטא הא אם אין לו לא תאכלו ולאו הנא מכלל עשה עשה: סאכלו מכל אשר במים מה ס'ל. והא מוחסם תאכלו דספיה דקרא נפקא לן התירא כיש לו ואיסור עשה באין לו ותאכלו קמא למיירש מתאכלו מכל אשר במים כל אשר לו וגו': שיכול וכו'. ואי קשיא תאכלו דרשא הוה ליה למסבך לגופיה ובתרא לדרשא דכל אורחא דדרשא הכי הוא א"כ תו לא משכחת מידי למירש מתאכלו דסיפא דהא דרשא דדרשין מהאי בסמוך לא משמעטא מיניה: הואיל וספיר. שרץ המים בלא סימני טהרה כשני מקראות אחד סמוס ואחד מפורש דמפרש להו לקמייהו [מ]. והוה אמניא ילמד סמוס מן המפורש: מה כשהסיר במפורש לא הסיר. בלא סנפיר וקשקשת אלא שקיס הגדלים במים שכלים כגון מולעיס שבהן. ולקמן מפרש מנא לן דמישמרו: אף כשהסיר כו' לא הסיר אלא בכלים. אבל כל שאר מימות כגון חרצין ונעיעין שכן נועעין ודומין לימים ונחלים האמורין כפרשה' או צורות שיהיו ומערות שאין דומין להם שאין נועעין לא המיר בהן בלא סנפיר וקשקשת: מנין להסיר צורות שיהיו ומערות. שאינו נמנע לשמות עס המולעיס שבהם הואיל ואין דומין לימים ונחלים שהסימנין אמורין בהן: ה"ל האכלו מכל אשר במים. ומתאכלו דסיפא לא מני למדרש המירא אלא איסורא דהא אומם תאכלו כתיב וקאי

אספיר וקשקשת אכל מתאכלו קמא מני למידרש באפיה נפשיה וסנפיר וקשקשת אימים ונחלים דסיפא קאי והכי קאמר תאכלו מכל אשר במים אפי' בלא סימנין וכגון בשאר מימות שאין ימים ונחלים כל אשר לו סנפיר וקשקשת [במים] בימים ונחלים אומם תאכלו ולא בלא סנפיר וקשקשת דבימים ונחלים כתיב סימנין: היכן הסיר בכלים. מהאי מקרא אתה למד: בימים ונחלים הוא. דכתבתי לך אומם למעוטי מי שאין לו הא בכלים אע"ג דלית ליה אכול: ואימא בכלים אע"ג דאין ליה לא סיכול. דהא גבי התירא כתיב ומשמע דמהתירא ממעט להו דהכי משמע בימים ונחלים הוא דתאכלם אבל בכלים לא תאכלם: לא ס'ד. דהא גבי איסורא דאל תאכלו את אשר אין לו כתיב נמי ימים ונחלים למעוטי כלים והכא על כרחק מאיסורא ממעט להו ונחלים הוא דלוחם תאכלו ולא מי שאין לו אבל כלים אפי' אין לו אכול והיינו שני מקראות סמוס ומפורש דלעיל שהתירו בהם כלים ולקמן [מ]. כתיב הי קרי סמוס והי קרי מפורש: ואימא במים כלל. (א) דכל שרץ המים נעעין סימנין: חרצין ונעיעין לא. וכ"ש צורות ולמה לי תאכלו מכל אשר במים לאתוי צורות להיתרא: במים חור וכלל. מרי במים כתיבי גבי הדדי מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים: הטל

בל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר. וא"ת מנין היה להם זה למחטים וכן לעיל (דף סו:): דמניא שאין במיני דגים טמאים אלא 1' מאות מנין היה להם שהתירו כן את השאר וליכא למימר מאדם שקרא להם שמות קיס להו הכי שמר לדורות קן שהם טמאין שכן הוא הכי את טולס דהא לא משמע במקרא שקרא שמות אלא לבהמות ולעופות שאע"פ שדע שמו של הקב"ה כדדרשין (במ"ד בראשית פ"ה) אלו ה' (ז'הוא) שקרא לו אדם הראשון דגים מיהא לא אשכחן וס' לומר מכל אשר יקרא לו האדם יש לרבות אפי' דגים ואיכא למימר דמאדם קיס להו ואס' ממלא לומר שלא קרא להם שמות יש לומר דהכי קיס להו הלמ"מ:

הוה אמניא מאי קשקשת סנפיר. כ"פ (ועל דף כז: ס"ה אינטרין) פירשמי דלא שייך כון לאקשיו וכי אינטרין קרא לכתוב כתי שלא נטעה כדפרין התם גבי אינטרין קרא למעוטי ספיקא: יגדיל תורה ויאדור. הרבה אמר לנו עבדים לידע מהו קשקשת: אימא בבאים אע"ג דאית ליה לא תיבוי. וא"ת א"כ את זה תאכלו מאי אכתי ליה יש לומר שלא תאמר מה הפרט מפורש מים נועעין ואסור צורות שיהיו ומערות ודרשא לאיסורא כתיב מתמנא תאכלו למימר מה הפרט מפורש גדלים על גבי קרקע להמיר יש לו צורות שיהיו ומערות ימים ונחלים והל דקאמר בסמוך קשקשת היינו למאי דדרשין דמירא: לא ס'ד דכתיב ב' אשר אין לו סנפיר וקשקשת. מימה מאי ראייה היא זו אימא דהאי קרא בתרא קאי אדיוקא דבימים ונחלים כי לית ליה לא תיכול הא אית ליה אכול אבל בכלים אע"ג דלית ליה לא תיכול ותהי השתא קרא קמא כפשטיה דמה ראייה דסימנא קרא קמא אדיוקא וקרא בתרא כפשטיה וי"ל דנקרא קמא אין לחוש אי קאי אדיוקא משום דכתיב ביה אומם תאכלו דמשמע אומם ולא אחרים והרי הוא כמו שכתוב בדהיא ולא אחרים וא"ת והכי משמע מהאי קרא דשרי בכלים אימא למעוטי מלאו אתה לומר נחלים אומם ליכא ללא אבל עשה מיהא איכא כדמוכח קרא קמא אפי' ביש לו וי"ל דנהאי קרא בתרא לא כתיב לכו והכי כתיב וכל אשר אין

לו סנפיר וקשקשת בימים ונחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שרץ הם לכל ונאידך קרא דכתיבי הלאו ושרץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ועוד דאין זה סברא שיהא בכלים חמורים מימים ונחלים דכתיב להם סנפיר וקשקשת נמי אסירי ונאין להם סנפיר וקשקשת קילי כפי דליכא בהו אלא עשה והאי שינויא בתרא ניחא טפי דלמה ליה יס' להמיר בכלים מקרא דיש לו לישחק ביה מימים ונחלים ואנא דיענא היתר כלי מקרא דאין לו ונריך לומר דהוה אמניא דקרא דאין לו אתה למעוטי כלי מלאו אבל עשה איכא ויש לו אפי' בכלים נמי שרו להכי אינטרין קרא קמא למשרי כלים לגמרי אע"ג דאין לו:

הלך על כרחק רישא נמי כי כתיב ימים ונחלים ולא כלים מאיסורא ממעט להו ואומם תאכלו ממעט להו ונחלים הוא דלוחם תאכלו ולא מי שאין לו אבל כלים אפי' אין לו אכול והיינו שני מקראות סמוס ומפורש דלעיל שהתירו בהם כלים ולקמן [מ]. כתיב הי קרי סמוס והי קרי מפורש: ואימא במים כלל. (א) דכל שרץ המים נעעין סימנין: חרצין ונעיעין לא. וכ"ש צורות ולמה לי תאכלו מכל אשר במים לאתוי צורות להיתרא: במים חור וכלל. מרי במים כתיבי גבי הדדי מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים: הטל

רעו א מיי פירא מכל מאלתא אסורא ליה כד סתם עשין סב טושי"ט ייד כ"י פג טפין :
רעו ב מיי פ"ג סס הלה ד:
רעו ג ד מיי סס ס' י' סתם דלאין קל טושי"ט ייד כ"י פג טפין :
6:

רבינו גרשום

מכיר תני לקמן בנדה פ' בא סימן התחתון כל שיש לו קשקשת ויש לו סנפיר דג סחור: אקשקשת קא סמנין: כלומר רחוקין יש לו סנפיר ואין לו קשקשת דג טמא לא נכתוב רחמנא סנפיר ונכתוב קשקשת: כלומר השתא דקיל דקשקשת וכלבי [לבוש] נינהו נכתוב רחמנא קשקשת ולא נכתוב סנפיר ולא אתי לפשי קשקשת היינו סנפיר: תנו לו רבנן אין לו קשקשת כו'. כלומר סנפיר וקשקשת: שספטיים ואכספטיים גרסי: מה כשהתיר במפורש לא התיר אלא בכלים כדכתיבין לפרושי לקמן איהו מפורש ואיהו סתם: כתיב לרבות צורות שיהיו ומערות כו'. כלומר אע"ג דאין לו בימים ונחלים אין חרצין ונעיעין לא כלומר אע"ג דלית ליה אכול: במים חור וכלל כלומר את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת והי: ואיסור להו צורות שיהיו ומערות לאיסורא כו'. כלומר את אפרת צורות שיהיו ומערות שיהיה וישוה מהן ואינו נמנע אע"ג דלית ליה

וא מלך עז דיה מה כשהסיר שרץ למען ע"ה.